

КОНСПЕКТ

ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА С ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО И СОЦИАЛНО И ЗДРАВНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

ЗА СПЕЦИАЛНОСТ „АКУШЕРКА” - УЧЕБНА 2014/2015 Г.

СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА С ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО

1. Социалната медицина като наука - предмет, задачи, структура и методи.
2. Здраве и болест. Социални фактори на здравето - същност и класификация. Социално-медицински подход в дейността на акушерката.
3. Обществено здраве - определение, основни показатели и характеристика на познавателната им стойност.
4. Демографски показатели за статика. Възрастова структура на населението. Медико-социални аспекти на застаряването на населението.
5. Медико-социални аспекти на раждаемостта - основни понятия, скала за оценка. Показатели за възпроизводството на населението.
6. Глобални тенденции на раждаемостта. Тенденции на раждаемостта в България.
7. Медико-социални аспекти на общата смъртност - основни понятия, оценка, същност на стандартизираните показатели за смъртност.
8. Глобални тенденции на общата смъртност. Тенденции на общата смъртността в България.
9. Медико-социални проблеми на детската смъртност - определение на основните понятия, скали за оценка.
10. Глобални тенденции на детската смъртност и на смъртността до 5-годишна възраст. Тенденции на детската смъртност в България.
11. Средна продължителност на предстоящия живот - определение, таблици за смъртност. Глобални тенденции на СППЖ. Тенденции на СППЖ в България.
12. Заболяемостта като измерител на общественото здраве - определение на основните понятия. Източници и методи за изучаване на заболяемостта. МКБ-10.
13. Социалнозначими заболявания - критерии и съдържание на понятието. Рискови фактори - класификация.
14. Измерване на тежестта на заболяванията – DALYs. Глобални проблеми

- на заразните и хроничните неинфекциозни заболявания.
15. Здравната система като социална система - определения, фундаментални цели и функции. Здравна служба - определение.
  16. Първична здравна помощ - концепцията на СЗО. Първичната здравна помощ в България.
  17. Болнична помощ - мисия, цел и статут на болницата. Видове болнични заведения, структура и функции на болницата. Условия и ред за оказване на болнична помощ. Показатели за оценка на дейността на стационара.
  18. Медико-социални проблеми на майчинството. Глобални проблеми на опазване на здравето на жените.
  19. Организация на акушеро-гинекологичната помощ в България.
  20. Медико-социални проблеми на детството. Глобални проблеми на опазване на здравето на децата.
  21. Организация на педиатричната помощ в България.
  22. Промоция на здравето – същност и възникване. Отавска харта. Принципи на промоцията на здравето. Теоретично и практическо развитие на концепцията.
  23. Формиране на практически умения за промоция на здравето. Здравнозначими умения - същност, видове. Здравословен начин на живот – същност и критерии.
  24. Рискови фактори, свързани със стила и начина на живот. Основни поведенчески рискови фактори от рисковата констелация на българското население.
  25. Здравна култура. Здравно поведение. Мотивация на здравното поведение.
  26. Здравно възпитание – същност, модели и принципи,
  27. Класически и съвременни методи и форми на здравно възпитание. Приложения на здравното възпитание в първичната здравна помощ и в болнични условия.

СОЦИАЛНО И ЗДРАВНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

1. Здравната система като социална система – определения, фундаментални цели и основни функции.
2. Еволюция на здравните системи. Три поколения реформи на здравните системи в света.
3. Концепцията на СЗО за оценка на дейността на здравните системи.
4. Приоритети на здравните системи в развитите страни.
5. Типология на здравните системи.
6. Здравна служба – определения, видове здравни институции, фактори и основни принципи на развитие на здравната служба.
7. Здравна политика, здравна стратегия и здравен мениджмънт.
8. Основни насоки на здравната реформа в България – причини, цели,

ценности, основни принципи. Структурна и финансова реформа.

9. Същност на здравното законодателство.
10. Основни функции на здравното законодателство.
11. Основни принципи на здравното законодателство.
12. Конституционни основи на здравното законодателство.
13. Законодателна инициатива и видове нормативни актове.
14. Развитие на здравното законодателство в България - характеристика на основните етапи след 1978 г.
15. Закон за здравето – обща характеристика. Национална система на здравеопазване. Органи на управление.
16. Закон за здравето. Държавен здравен контрол. Дейности по опазване на здравето. Надзор на заразните заболявания.
17. Закон за здравето. Медицинско обслужване. Достъпност и качество на медицинската помощ. Права и задължения на пациента.
18. Закон за здравето. Здравна закрила на определени групи от населението. Здравна закрила на децата. Репродуктивно здраве.
19. Закон за здравното осигуряване. Задължително здравно осигуряване – основни принципи. Национална здравноосигурителна каса – органи на управление, финансово устройство.
20. Закон за здравното осигуряване. Здравноосигурени лица – права и задължения, здравноосигурителни вноски.
21. Закон за здравното осигуряване. Обхват на здравното осигуряване. Национални рамкови договори.
22. Закон за лечебните заведения – основни положения. Класификация и характеристика на лечебните заведения за извънболнична помощ.
23. Закон за лечебните заведения. Класификация и характеристика на лечебните заведения за болнична помощ.
24. Закон за лечебните заведения. Национална и областни здравни карти. Структура и управление на лечебните заведения.
25. Закон за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти.

Основна литература за подготовка:

1. Социална медицина (за бакалаври по здравни грижи). Под редакцията на доц. Г. Грънчарова, Изд. 2012 г.
2. Грънчарова, Г., С. Александрова-Янкуловска. Социална медицина (под печат).
3. Здравеопазване 2014. Издание на Националния център по обществено здраве и анализи (последни данни за 2013 г.). Сваля се свободно от сайта на НЦОЗА.
4. Закон за здравето.*
5. Закон за здравното осигуряване.*
6. Закон за лечебните заведения.*

7. Закон за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти.*

* Посочените закони са достъпни on-line на сайтовете на Българския правен портал (lex.bg), Министерство на здравеопазването, национална здравноосигурителна каса, Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи и др.

Декан ФОЗ и Р-л к-ра „Общественоздравни науки“:

(Доц. д-р С. Александрова-Янкуловска, д.м.н.)

24.03.2015 г.